

Handboek

t.b.v. het gebruik van de houderijrichtlijnen voor kooi- en volièrevogels

in relatie tot het beleid van de
Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers
ten aanzien van dierenwelzijn, dierenethiek en wetgeving .

2021 DE&W 10
augustus 2021, versie 1.2

Colofon

Auteur

Henk van der Wal

2021

Document 2021 DE&W 10

© 2021 [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten uit deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:

Bondsbureau [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

Bergen op Zoom

Op de omslag: een voorbeeld van een gezelschapsvolière

Inhoud

Inleiding	4
De Houderijrichtlijn	
Het verschil tussen het houderijvoorschrift van de RDA en de houderijrichtlijn van de NBvV.	5
De NBvV Houderijrichtlijn	7
De doelstelling van de NBvV- houderijrichtlijn	8
a. Kennisoverdracht	8
b. De praktische uitvoering van het begrip Dierenwelzijn	8
c. De bewustwording van de zorgplicht voor de gehouden vogels.	9
d. De kennisoverdracht aan een koper van surplusdieren	10
De opbouw van de NBvV- houderijrichtlijn	11
Algemene en Specifieke NBvV- houderijrichtlijnen	12
Overzicht Specifieke houderijrichtlijnen vanaf 1september 2021	13
Voorbeeld Algemene houderijrichtlijn	18
Voorbeeld Specifieke houderijrichtlijn van de Rijstvogel (CITES)	24
Overzicht houderijrichtlijnen in de clusters 1 t/m 9	30
Geraadpleegde bronnen	36

Inleiding

De houderijrichtlijn.....wat ging er aan vooraf ?

In 1995 geeft het Duitse Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten (BMEL) de opdracht aan de Sachverständigengruppe Gutachten über die tierschutzgerechte Haltung von Vögeln om minimale eisen op te stellen voor het houden van vogels.

Op 10 januari 1995 verscheen “Mindestanforderungen an die Haltung von Papageien”.

Op 10 juli 1996 verscheen “Gutachten über Mindestanforderungen an die Haltung von Kleinvögeln, Teil 1, Körnfresser”.

Deze houderijrichtlijnen zijn erg uitgebreid en gaan ook in op dat, wat wij in Nederland rangschikken onder de basiskennis van iedere vogelliefhebber.

De totstandkoming van deze twee richtlijnen vloeit dus voort uit de invulling van het overheidsbeleid van het Duitse Bundesministerium en kan dus niet vrijblijvend nageleefd worden door de Duitse vogelhouders.

Het is zelfs niet ondenkbaar dat er per deelstaat verzwarende richtlijnen van kracht zijn.

Nederlandse houderijvoorschriften.

Op 19 juni 2013 stuurde staatssecretaris Dijkema van Economische Zaken haar besluit over de *Positieflijst voor Zoogdieren* naar de Tweede Kamer.

In dat besluit stond welke zoogdieren toen wel en welke niet meer gehouden mogen worden. Dijkema besloot ook dat er voor de toegelaten diersoorten “houderijvoorschriften” opgesteld moesten worden.

Daarvoor riep zij de hulp in van de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) .

De Raad voor Dierenaangelegenheden is een onafhankelijke raad van deskundigen die de minister van LNV gevraagd, of op eigen initiatief, adviseert over dierenwelzijn en diergezondheid.

De RVD adviseert op basis van een zienswijze en baseert deze op wetenschappelijke achtergronden.

Hoe een houderijvoorschrift er uit moet zien en wie de informatie aanlevert is dan nog onduidelijk.

In december 2013 verschijnt een zienswijze van de RDA onder nummer RDA_2013_4 met als titel “Onder voorwaarden houden van dieren”.

In deze zienswijze wordt ingegaan op de realisatie van de input voor een houderijvoorschrift en wordt een sjabloon gepresenteerd met uitwerkingen voor drie kleine zoogdieren, de Chinchila, de Hamster en de Cavia.

De gewenste gegevens worden op wetenschappelijke basis verzameld met behulp van literatuurstudies.

De NBvV - Houderijrichtlijnen.

In begin 2014 is de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de NBvV gestart met het opstellen van houderijrichtlijnen voor kooi- en volièrevogels.

Eind 2019 waren voor ruim 480 vogelsoorten deze richtlijnen opgesteld.

Maart 2020

Gereviseerd augustus 2021

Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving NBvV

Afdeling Educatie en kennisoverdracht.

De Houderijrichtlijn.

Het verschil tussen het houderijvoorschrift van de RDA en de houderijrichtlijn van de NBVV.

Het houderijvoorschrift van de RDA,

is geschreven vanuit een door de overheid gevraagde zienswijze in relatie tot de poging om een positieflijst voor zoogdieren op te stellen.

Alleen de soorten die op basis van die positieflijst gehouden mogen worden, komen in aanmerking voor een houderijvoorschrift.

Vanuit een wetenschappelijke achtergrond zijn in een sjabloon een groot aantal output parameters en best practices verzameld.

De opzet was er op gericht dat het invullen van deze houderij elementen in samenwerking met de houderij sector en de liefhebbersverenigingen zou plaats vinden.

Erkend wordt dat daar veel kennis en ervaring op het gebied van het houden en fokken met de te beschrijven dieren zit.

Deze inbreng is onmisbaar omdat wetenschappelijke onderzoekers zelf al hebben vastgesteld dat er maar zeer weinig wetenschappelijke lectuur over dierenwelzijn, diergezondheid en diergedrag beschikbaar is.

Daarnaast geeft de RDA bij de start van het opstellen van houderijvoorschriften de voorkeur aan doelvoorschriften.

Een andere optie zou het omschrijven van middelvoorschriften zijn.

Hieraan kleven een aantal veronderstelde bezwaren:

- a. Een middelvoorschrift is wetenschappelijk moeilijk te onderbouwen;
- b. Het welzijn van het dier zou niet geborgd zijn met het voldoen aan minimum vereisten.

De RDA kiest voor een houderijvoorschrift met als uitgangspunt de best practices in plaats van minimum normen.

Dit zou ook het meest gewenst zijn voor handhavers, die vooral monitoren op de afwezigheid van negatieve resultaten.

Het feit dat men in dit stadium al rekening houdt met het optreden van handhavers geeft aan dat het houderijvoorschrift voor de houders van dieren niet vrijblijvend is, maar dat door de overheid aangewezen handhavers toezicht zullen houden op het naleven van die voorschriften.

Eerst even een tussenfase.....

Op 28 januari 2015 verschijnt in de Staatscourant de Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken nr. WJZ/15008282, houdende vaststelling van hoofdstuk 2 van de Regeling houders van dieren.

Dit hoofdstuk wordt gewijzigd en komt te luiden:

“Hoofdstuk 2. Dieren die gehouden mogen worden”.

Dit hoofdstuk verwijst naar de instelling van een positieflijst die dan ook huisdierenlijst wordt genoemd.

Het betreffen hier dieren die gerekend worden tot zoogdieren.

In deze Regeling zijn drie tabellen opgenomen.

Tabel 1, Positieflijst (huisdierenlijst).

Op deze tabel komen 51 soorten zoogdieren voor die zijn aangewezen als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren, die gehouden kunnen worden zonder toepassing van soortspecifieke houderijvoorschriften.

De motivatie is dat de soort goed is te houden onder de al geldende algemene houderijvoorschriften uit de Wet dieren en het Besluit houders van dieren, die redelijkerwijs door iedere houder ingevuld kunnen worden.

Tabel 2 vermeld 47 soorten zoogdieren die zijn aangewezen als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren, die gehouden kunnen worden met toepassing van soortspecifieke houderijvoorschriften.

Hierbij is de motivatie dat die houderijvoorschriften zijn gewenst voor het welzijn en de gezondheid van het dier. Daar komt dan nog bij dat de soort alleen is te houden met speciale kennis en kunde van de houder en onder specifieke houderijvoorschriften.

Tabel 3 vermeld de diersoorten die niet worden aangewezen als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid van de Wet dieren. Op 1 april 2015 betreffen dit 19 soorten zoogdieren. De motivatie is dat de soort redelijkerwijs niet te houden is zonder schade aan gezondheid en welzijn.

De Regeling is aangevuld met een toelichting.

In 1.6 van deze toelichting wordt de instelling van een houderijvoorschrift nog eens nader uiteen gezet..

(citaat)

Het is de bedoeling (overeenkomstig de motie-Van Gerven, TK 31 389, nr. 131) dat bij de beoordeling van alle aan te wijzen diersoorten wordt onderzocht of voorschriften moeten worden vastgesteld die door de houders bij het houden en de verzorging van dieren in acht moeten worden genomen, eventueel naast de algemene regels die in de wet en het besluit zijn opgenomen.

Per diersoort kunnen die voorschriften verschillen.

Voor een aantal diersoorten is naleving van de algemene regels voldoende, omdat het risico op welzijn- of gezondheidsschade bij houder of dier bij zorgzaam houden van die soorten zich gewoonlijk niet voordoet.

Op grond van artikel 2.2, 10^e lid, van de wet, kunnen dergelijke voorschriften gesteld worden.
(einde citaat)

Tot nu toe zijn deze houderijvoorschriften niet verschenen, het lukt ook nog niet erg om een positieflijst voor zoogdieren vast te stellen.

De NBvV - Houderijrichtlijn.

Als in december 2013 het sjabloon van de RDA wordt gepubliceerd, zet de DE&W NBvV zich vanaf 2014 aan het schrijven van een eigen houderijrichtlijn.

Bewust wordt niet gekozen voor het begrip "Houderijvoorschrift", maar voor het begrip "Houderijrichtlijn".

Als houderijorganisatie, waarbij 20.000 leden zijn aangesloten die hobbymatig en duurzaam kooi- en volièrevogels houden, beschikken we niet over een gecertificeerde handhavingdienst met inspecteurs die toezicht en controle houden op het naleven van voorschriften.

Het sjabloon van de RDA bestaat uit een vast gedeelte en een gedeelte waarvoor de informatie verkregen moet worden van de experts in het veld, dus de praktijkmensen.

Als we gaan kiezen voor een wetenschappelijke benadering en vandaar uit wetenschappelijke begrippen gaan hanteren voor de diverse houderij elementen, dan zullen we snel het draagvlak verliezen bij onze achterban.

Om zo optimaal mogelijk praktijkgegevens te krijgen van de houders en fokkers van diverse vogelsoorten, is een vragenlijst ontwikkeld en zo breed mogelijk verspreid.

Door de beantwoording van de gestelde vragen werd van veel vogelhouders de informatie verkregen voor het realiseren van ruim 480 houderijrichtlijnen voor aantoonbaar in Nederland gehouden vogelsoorten.

Al snel blijkt in de praktijk dat een uniforme houderijrichtlijn niet haalbaar is, door de verscheidenheid in vogelsoorten.

De wijze waarop bijvoorbeeld vogelsoorten een wettelijke beschermde status hebben, geeft al aanleiding tot het aanpassen van de tekst van de houderijrichtlijn.

Een aanpassing op het sjabloon van het houderijvoorschrift van de RDA is ook het inpassen van de deelname aan tijdelijke tentoonstellingen, de wijze van ringen (de indicatie en registratie) en het aankopen van nieuwe vogelsoorten en fokdieren, maar ook de verkoop van surplusdieren in relatie tot o.a. de CITES richtsnoeren.

De doelstelling van de NBvV- houderijrichtlijn.

De doelstelling van het opstellen van een NBvV- houderijrichtlijn is meerledig.

De houderijrichtlijn is primair geschreven als aanvullende informatie bij het hobbymatige, niet-commerciële, houden van een vogelsoort.

Hierbij is het uitgangspunt dat de houder van een vogelsoort zoveel als mogelijk wordt geïnformeerd en of geïnstrueerd, om zijn vogels onder de “best practices” mogelijke houderijvoorwaarden te houden en of er mee te fokken.

Dit wordt ondermeer gerealiseerd door:

- a. Kennisoverdracht;
- b. De praktische uitvoering van het begrip Dierenwelzijn;
- c. De bewustwording van de zorgplicht voor de gehouden vogelsoorten;
- d. De kennisoverdracht aan de koper van surplusdieren.

a. Kennisoverdracht.

De NBvV- houderijrichtlijnen zijn opgesteld in het kader van kennisoverdracht, zoals dat is geformuleerd in de Missie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

Het uitgangspunt daarbij is dat de NBvV haar leden de gelegenheid wil bieden zich te bekwamen in de basiskennis van het houden van kooi- en volièrevogels als gezelschapsdieren.

Deze basiskennis is o.a. vastgelegd in het Handboek Vogelverzorging, dat onder auspiciën van de NBvV in 2016 is verschenen.

Als aanvulling op deze basiskennis is voor veel voorkomende vogelsoorten een houderijrichtlijn geschreven.

b. De praktische uitvoering van het begrip Dierenwelzijn.

Het beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

Het beleid van de NBvV ten aanzien van dierenwelzijn is op schrift gesteld via twee documenten:

- a. Reglement van de NBvV ten aanzien van de gezondheid en het welzijn van kooi- en volièrevogels;
- b. Uitvoeringsbesluit van het Reglement van de NBvV ten aanzien van de gezondheid en het welzijn van kooi- en volièrevogels.

Dit beleid is een onderdeel van het totale beleid van de NBvV.

Het totale beleid is afgeleid van de Statuten en de Missie van de NBvV.

In een jaarverslag wordt dit beleid gepubliceerd en aangevuld met de beleidsplannen voor het komende jaar.

Het gevoerde beleid ten aanzien van dierenwelzijn, diergezondheid en dierenethiek is niet statisch.

Mede afhankelijk van technische ontwikkelingen op het gebied van huisvesting, maar ook door het beschikbaar komen van goede voedingsmiddelen en middelen en methoden ter bevordering van de gezondheid, zijn inzichten in het houden en fokken van kooi- en volièrevogels aan veranderingen onderhevig.

Daarnaast staat dit beleid ook onder druk door steeds veranderende wetgeving.

De kennisoverdracht van de ontwikkelingen op het gebied van o.a. die wetgeving, maar ook de maatschappelijke inzichten op het houden van en fokken met vogels vindt plaats via monografieën aan de leden van de NBvV.

De intrinsieke waarde van de kooi- en volièrevogel.

De NBvV erkend als houderijorganisatie de intrinsieke waarde van de door haar leden gehouden vogelsoorten.

Daarmee wordt de eigenwaarde van deze groep vogels erkend als dieren met gevoel.

In de praktijk van het houden van vogels legt dit uitgangspunt vergaande verplichtingen op aan de vogelhouder.

Allereerst ontstaat daardoor een zorgplicht.

Daarnaast ontstaat ook de verplichting om met respect om te gaan met het denkvermogen, het leervermogen, het diergedrag en de gezondheid van de vogel.

In de erkenning van de intrinsieke waarde van de kooi- en volièrevogels ligt eigenlijk opgesloten dat de vogelhouder zich maximaal moet inspannen, die voorwaarden te scheppen, waaronder de gehouden vogels zich “goed” voelen.

De “Vijf Vrijheden”.

In 1965 kreeg het Brambell Committee van de Britse regering de opdracht om de voorwaarden vast te stellen waaronder dieren gehouden zouden moeten worden.

De Britse Farm Animal Welfare Council heeft deze voorwaarden in 1993 uitgewerkt tot de bekende “Vijf Vrijheden”.

Deze voorwaarden zijn in 2011 ook opgenomen in de Nederlandse Wet dieren en zijn dan, als omschrijving van de zorg voor dieren, als volgt gedefinieerd:

1. Dieren moeten gevrijwaard zijn van dorst, honger en onjuiste voeding;
2. Dieren moeten gevrijwaard zijn van fysiek en fysiologisch ongerief;
3. Dieren moeten gevrijwaard zijn van pijn, verwonding en ziektes;
4. Dieren moeten gevrijwaard zijn van angst en chronische stress;
5. Dieren moeten gevrijwaard zijn van beperking van hun natuurlijk en normaal gedrag, voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

In de houderijrichtlijn voor een vogelsoort wordt de praktische uitvoering van deze vijf vrijheden verder uitgewerkt.

c. De bewustwording van de zorgplicht voor de gehouden vogelsoorten.

Het beleid van de NBvV ten aanzien van dierenwelzijn richt zich op het verantwoord en diervriendelijk houden van vogels en deze zo te huisvesten, verzorgen en er eventueel mee te fokken, dat de belangen van het dier niet worden geschaad.

Voortvloeiende uit de erkenning van de intrinsieke waarde van het dier, staat in dit gevoerde beleid het dier centraal.

De Nederlandse wetgeving voorziet in het Besluit houders van dieren in het benoemen van de zorgplicht voor dieren.

De wettekst geeft een zevental richtsnoeren aan.

Degene die een dier houdt draagt er zorg voor dat een dier:

- a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
- b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
- c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
- d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
- e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
- f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
- g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

De zorg voor dieren moet zich dus uitstrekken tot de voorwaarden waaronder dieren zich volledig positief kunnen ontplooiën.

Een dier voelt zich goed als de “Vijf Vrijheden” zijn geborgd.

Daarvoor is het nodig dat het dier vrij is van intense angst, pijn en andere negatieve ervaringen.

Het dier moet goed functioneren, een bevredigende gezondheid hebben, een normale groeiperiode doormaken.

Het dier moet normaal functionerende fysiologische- en gedragssystemen ontwikkelen.

Maar ook: het dier moet een normaal leven kunnen leiden in een verrijkt leefmilieu.

De beschrijving van de houderij elementen die terug gevonden worden in een houderijrichtlijn maken het mede mogelijk de zorgplicht zo volledig mogelijk in te vullen.

d. De kennisoverdracht aan de koper van surplusdieren.

Een bedrijfsmatige, commerciële, verkoper van vogels is verplicht bij de verkoop de bepalingen in acht te nemen die zijn opgenomen in het Besluit houders van dieren, hoofdstuk 3, §2, artikel 3.17 en 3.18.

In beide artikels is de verplichting opgenomen aan de koper informatie te verstrekken over de wijze waarop een vogel goed verzorgd moet worden, de wijze van huisvesting en het gedrag van de vogel. Daarbij moet ook een verklaring afgegeven worden over de gezondheidsstatus van de vogel en moet informatie verstrekt worden over de kosten die gemoeid gaan met het houden van de verkochte vogel.

De in artikel 3.17 en 3.18 genoemde verplichtingen gelden niet voor een vogelliefhebber die vanuit zijn hobby, niet bedrijfsmatig, dus ook niet commercieel, surplus vogels overdraagt of ter verkoop aanbeidt.

In artikel 3.6.2 van hoofdstuk 3, staat aangegeven dat de hele paragraaf 2 niet voor hem van toepassing is.

Onder het begrip surplus vogels verstaan we vogels die niet meer gehouden worden als gezelschapsdier, of niet meer als ouderdieren en of nakomelingen passen in een eigen fokprogramma voor het komende broedseizoen.

De zorgplicht van de houder houdt bij verkoop eigenlijk niet op.

Het is daarom gewenst dat bij verkoop van vogels aan de nieuwe eigenaar de houderijrichtlijn mee over te dragen.

De opbouw van de NBvV- houderijrichtlijn.

De NBvV- Houderijrichtlijn voor een vogelsoort is opgebouwd uit onderstaande houderij-elementen:

De Nederlandse naamgeving van de vogelsoort.

De NBvV- code.

De taxonomische indeling van de beschreven vogelsoort.

Soorten / ondersoorten.

Land van herkomst.

Oorspronkelijke biotoop.

De beschrijving van de vogel.

De status in relatie tot relevante wetgeving;

De status op de IUCN Red List.

De doelstelling van de houderijrichtlijn.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

Sociaal en soort specifiek gedrag.

Gezondheid.

Huisvesting.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen.

Het fokken met de vogel.

De inventarisatie van fokverslagen.

Het domesticatieproces.

De voeding, het drinken en het badwater.

Overige houderij elementen:

De deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Indicatie en registratie.

Aankoop en Verkoop.

Risico inventarisatie en evaluatie RIE

Mate van invasiviteit en schade

Geraadpleegde literatuur.

Links.

Algemene en specifieke NBvV- houderijrichtlijnen.

Gedurende de periode 2014 – 2020 is een onderzoek uitgevoerd naar de biodiversiteit van kooi- en volièrevogels, die aantoonbaar in Nederland worden gehouden en gefokt.

Verdeeld over 18 orden, 90 families en 449 geslachten zijn, gerekend vanaf 2002, 1755 vogelsoorten geïnventariseerd.

In deze aantallen vogelsoorten zijn de door vergaande domesticatie ontstane kleurmutaties en de erkende rassen niet meegerekend.

Clustervorming.

Van de 1755 aangetroffen vogelsoorten zijn o.a. met behulp van de houders er van, voor circa 480 soorten houderijrichtlijnen geschreven.

Om een dergelijk groot aantal praktisch toegankelijk te maken is overgegaan tot het clusteren van de vogelsoorten, op basis van een indeling die in de avicultuur niet ongewoon is. Op deze manier kunnen een negental clusters opgebouwd worden:

1. Zaaetende inheemse vogels;
2. Insecten- en vruchtenetende inheemse vogels
3. Zaaetende uitheemse vogels
4. Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogels;
5. Lori's
6. Kaketoës, Agaporniden en Papegaaien;
7. Parkieten;
8. Uitheemse duiven;
9. Grondvogels.

Algemene houderijrichtlijnen.

Iedere cluster is opgebouwd uit een Algemene houderijrichtlijn en daarnaast Specifieke houderijrichtlijnen per vogelsoort.

Afhankelijk van het aantal vogelsoorten per cluster is ook een verdere opdeling gemaakt om te voorkomen dat het aantal bladzijden per cluster te groot zal worden om hanteerbaar te zijn.

(Het totaalpakket beslaat meer dan 3600 bladzijden.)

Iedere cluster is opgebouwd uit een groot aantal vogelsoorten die terug te brengen zijn naar geslachten en families.

Niet voor alle soorten zijn houderijrichtlijnen geschreven.

Het komt voor dat er wel een geslacht is geïnventariseerd, maar voor de soorten binnen dat geslacht zijn (nog) geen houderijrichtlijnen geschreven.

In zo'n geval kan worden teruggevallen op de tekst van de Algemene houderijrichtlijn dat voor de betreffende cluster is geschreven.

Specifieke houderijrichtlijnen.

Voor ruim 480 vogelsoorten zijn houderijrichtlijnen opgesteld.

Deze zijn ondergebracht in 9 clusters.

Het komt voor dat in een geslacht veel soorten aantoonbaar worden gehouden en of gefokt.. maar dat er maar van één soort een houderijrichtlijn aanwezig is.

In zo'n geval kan de beschreven vogelsoort worden beschouwd als "gidsvogel" voor de soorten binnen het geslacht. Omdat deze soorten vaak vergelijkbaar zijn qua biologische kenmerken en natuurlijk gedrag, kunnen voor nieuwe soorten ook specifieke houderijrichtlijnen worden geschreven.

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Overzicht Specifieke houderijrichtlijnen vanaf 1 september 2021.

Achter de Nederlandse naam is de code van Houderijrichtlijn aangegeven zoals die gebruikt is bij de clusterindeling

Adelaide Rosella	7c	Blauwkruinorganist	4e
Affini Appelvink	3h	Blauwnekorganist	4e
Afrik. groene vruchtenduif	8b	Blauwrug bisschop	3a
Afrikaanse Lachduif	8b	Blauwvleugel bladvogel	4a
Agapornis canus	6b	Blauwvleugeldwergpapegaai	6d
Agapornis fisheri	6b	Blauwvleugelparkiet	7b
Agapornis lilianae	6b	Blauwwangamazonen	6c
Agapornis nigrigenis	6b	Blauwwangrosella	7c
Agapornis personatus	6b	Bleekkoprosella	7c
Agapornis roseicollis	6b	Bonte Boertje	6e
Agapornis taranta	5b	Bonte tapuit	4c
Alexanderbandamadine	3b	Bonte vliegenvanger	2b
Alpen heggenmus	2c	Boomklever	2c
Amathist Glansspreeuw	4d	Borneo Bronzeman	3e
Angola blauwborstastriilde	3g	Borstelkoppapegaai	6e
Antiliaanse treurduif	8b	Bourkeparkiet	7b
Appelvink	1a	Braamsluiper	2d
Aurora astrilde	3f	Brilduifje	8a
Australische koningsparkiet	7a	Bronsvlekduif	8b
Australische kuifduif	8b	Bronsvleugelpapegaai	6d
Aymaraparkiet	7d	Bronzen nectarvogel	4c
Baardmannetje	2c	Brown rosella	7c
Baardsijs	3i	Bruinborstastriilde	3f
Bandamadine	3b	Bruinborstrietvink	3e
Barrabandparkiet	7c	Bruine maskergaailijster	4b
Beflijster	2d	Bruine muisvogel	4a
Bergkuifkwartel	9	Bruinkoppapegaaai	6e
Berglori	5b	Bruinoorparkiet	7e
Bergparkiet	7c	Bruinrugekstertje	3g
Bichenowastrilde	3g	Bruinrug goudmus	3j
Binsenastrilde	3d	Californische kuifkwartel	9
Blauwborst	2b	Catharinaparkiet	7a
Blauwbuikpapegaai	6e	Cayenne organist	4f
Blauwe pitpit	4e	Celebes Grondduif	8a
Blauwfazantje	3g	Ceresamadine	3d
Blauwgele Ara	6c	Chinese Appelvink	3h
Blauw-Gele tangara	4f	Chinese Dwergkwartel	9
Blauwgestreepte Lori	5a	Citroenparkiet	7d
Blauwgrijs dikbekje	3k	Citroensijs	1b
Blauwgroenpapegaaiamad.	3b	Cloncurryparkiet	7a
Blauwkeelparkiet	7e	Columbia Sijs	3i
Blauwkoparatinga	7d	Demarara parkiet	7e
Blauwkopblauwfazantjes	3g	Dennensijs	3i
Blauwkopbosduifje	8b	Desmarests Vijgpapegaai	6e
Blauwkoplori	5c	Diadeem cini	3h
Blauwkoptangara	4f	Diadeemlori	5a

Diadeemmeestimalie	4f	Geelteugelamazone	6c
Diadeemroodstaart	4c	Geelvoorhoofdkakariki	6c
Diamantduif	8a	Geelwang sijs	3i
Diamantvink	3g	Gekraagde Lori	5b
Dikbekvinl	3k	Gekraagde Roodstaart	2b
Donkerrode Amarant	3d	Gele kwikstaart	2a
Dornastrilde	3d	Gele Rietvink	3e
Driekleur glansspreeuw	4e	Geparelde Bronzeman	3e
Driekleurpapegaaiamadine	3b	Geschilderde Astrilde	3b
Dubbeloogvijgpapegaa	6c	Geschilderde parkiet	7e
Dufresne Astrilde	3c	Glanskestertje	3g
Duinpieper	2a	Glanskopmees	2c
Duivenbodes Lori	5a	Goffins Kaketoe	6a
Dwergdikbekje	3k	Gordelgrasvink	3f
Dwergkestertje	3g	Goudborstgrondduif	8a
Dwergrietvink	3e	Goudbuikje	3b
Dybowski Druppelastrilde	3d	Goudenfluit	4c
Ecuador amazone	6c	Goudkap aratinga	7a
Ecuadoraratinga	7d	Goudparkiet	7b
Edward's Vijgpapegaa	6e	Goudtangara	4f
Eilandspreeuw	4d	Goudvleugelparkiet	7a
Elegantparkiet	7b	Goudvoorhoofdsparkie	7bt
Elfenastrilde	3c	Gouldamadine	3b
Emerald glansspreeuw	4e	Granaatastrilde	3g
Emerald lori	5b	Grasmus	2d
Emerald nectarvogel	4c	Grasparkiet	7b
Emin's Mus	3j	Graspieper	2a
Europese kanarie	1b	Grauwe gors	1a
Europese nachtegaal	2b	Grijsborst witoorparkiet	7e
Europese patrijs	9	Grijskaplijster	4g
Europese pestvogel	2a	Grijskopastrilde	3f
Europese pimpelmees	2c	Grijskopduif	8a
Europese roodmus	1a	Grijskopmus	3j
Europese spreeuw	2d	Grijsrugdwergpapegaa	6d
Forbus papegaaiamadine	3b	Grijsvleugellijster	4g
Finch'amazone	6c	Grijze Roodstaartpapegaa	6e
Fitis	2c	Grijze spotlijster	4b
Fluiter	2c	Groene druppelastrilde	3d
Frankolijnkwartel	9	Groene tijgervink	3b
Frater	1a	Groenkuif toerako	4a
Ganges brilvogel	4g	Groenling	1a
Geelbuikastrilde	3c	Groenmasker dwergpapegaa	6d
Geelbuikcini	3h	Groenneklori	5c
Geelbuikmus	3j	Groenstaartlori	5b
Geelbuikrosella	7c	Groenstuitdwergpapegaa	6d
Geelbuiksij	3i	Groenvleugelara	6c
Geelbuikortolaan	3a	Groenvleugelduif	8a
Geeldijcaique	6d	Groenvleugel koningsparkiet	7a
Geelgestreeptlori	5a	Groenwangparkiet	7e
Geelgevekte rotsmus	3j	Grote Alexanderparkiet	7d
Geelgors	1a	Grote Gele kwikstaart	2a
Geelkoplori	5c	Grote Goudvink	1b
Geelkoptangara	4f	Grote karekiet	2a
Geelkoptroepiaal	4a	Grote kruisbek	1b
Geelmantellori	5b	Grote lijster	2d
Geelmaskerdwergpapegaa	6d	Grote of Noordse barmsijs	1a
Geelpoot honingzuiger	4e	Grote Patagon.Rotsparkiet	7b
Geelpoot zwartborst vechtkw.	9	Grote Putter	1a
Geelsnavelamazone	6c	Grote Textorwever	3j
Geelsnavelspitsstaartamadin	3f	Haakbek	1b

Hadesnon	3e	Kneu	1a
Hahn's Dwegara	6c	Kobaltvleugelparkiet	7a
Halsband parkiet	7d	Koolmees	2c
Halsband vinksnavelbuulbuul	4d	Koperwiek	2d
Harlekijnkwartel	9	Kruisbek	1b
Hartlaub's toerako	4a	Kuifgors	3a
Heggenmus	2c	Kuifleeuwerik	2a
Helena-astrilde	3c	Kuifmees	2c
Heudei diksnavelmees	4e	Kuifkwartelduif	8a
Heuglini tapuit	4c	Kwartelastrilde	3f
Himalaya Groenling	3h	Kwartelkoning	9
Hispaniola amazone	6c	Leigrijs Dikbekje	3k
Hoffmans parkiet	7e	Lilakapvruchtenduif	8b
Holenparkiet	7b	Livingstone toerako	4a
Hooded parkiet	7d	Loodbekje	3d
Hop	2a,	Loodgrijs Dikbekje	3k
Huismus	1b	Lori van de Blauwe Bergen	5c
Incakaketoe	6a	Magellaan sijs	3i
Indigovink	3a	Maisparkiet	7b
Indische halsbandparkiet	7d	Marocana ara	6e
Indische muskaatvink	3e	Marokkaanse huisgors	3a
Irene buulbuul	4a	Maskeramadine	3f
Irislori	5c	Maskergoudvink	3h
Jacarinivink	3k	Massena lori	5c
Jamaica Grondduif	8a	Matkopmees	2c
Japanse Meeuw	3e	Melba astrilde	3f
Japanse Nachtegaal	4b	Merel	2d
Java Bronzeman	3e	Mexicaanse dwergpapegaai	6d
Javaanse maina	4d	Mexicaanse Roodmus	3h
Javaanse Muskaatvink	3e	Mexicaanse Sijs	3i
Kaapse Mus	3j	Meyers Papegaai	6e
Kaapse papegaai	6e	Moerasastrilde	3c
Kaapse roodborsttapuit	4c	Molukkenbronzeman	3e
Kalabuulbuul	4d	Molukkenlori	5b
Kanarie kleur	3h	Molukse koningsparkiet	7a
Kanarie Harzer	3h	Monniksparkiet	7b
Kanarie Waterslager	3h	Mount Goliath Lori	5a
Kanarie Timbrado	3h	Mozambique sijs	3h
Kanarievleugelparkiet	7a	Müller's papegaai	6e
Kapoetsensijs	3i	Muskuslori	5b
Kardinaallori	5a	Napoleonastrilde	3c
Karmijnkapvruchtenduif	8b	Nieuw Guinea Edelpapegaai	6c
Karmozijnstrilde	3f	Nonastrilde	3c
Kastanjelijster	4g	Noordam. Blauwe Bisschop	3a
Kastanjevleugelgaailijster	4b	Obi Violetneklori	5a
Keep	1b	Okerkaptangara	4f
Kikuyu brilvogel	4g	Omei timalie	4b
Kleine Barmsijs	1a	Oogringdwergpapegaai	6d
Kleine Cubavink	3a	Oranjeborst bladvogel	4a
Kleine Geelkuifkaketoe	6a	Oranjeborst gr. Vruchtenduif	8b
Kleine Goudvink	1b	Oranje Dikbekje	3k
Kleine groene vruchtenduif	8b	Oranjekaakastrilde	3c
Kleine karekiet	2a	Ornaatorlari	5c
Kleine Kruisbek	1b	Ortolaan	1a
Kleine Plevier	2a,	Paapje (europees)	2b
Kleine Puntamarant	3d	Pagodespreeuw	4e
Kleine Putter	1a	Paradijstangara	4f
Kleine textorwever	3j	Parelhalsamadine	3f
Kleine vliegenvanger	2b	Patrijsastrilde	3f
Kleine Zwartkop	2d	Pelzner saffraanvink	3k

Pennantrosella	7c	Rotsduif	8a
Perduifje	8a	Roulroul	9
Port Lincolnparkiet	7a	Rozenborstkernbijter	3a
Prachtnon	3e	Rüppells Papegaai	6e
Prachtrosella	7c	Saffraanvink	4f
Prachtvruchtenduif	8b	Salvadori bergastrilde	3b
Prinses van Walesparkiet	7c	Salvadori's Vijgpapegaai	6e
Purperbuiklori	5b	Sandia steenparkiet	7e
Purperglansspreeuw	4e	Schamaliijster	4c
Purpergranaatastrilde	3g	Schlegel Groene druppelastr.	3d
Rajah Lori	5a	Schubbenlori	5c
Red-vented blue bonnet	7c	Senegalamarant	3d
Reichenows bergastrilde	3b	Senegal Tortelduif	8b
Reuzenekstertje	3g	Siberische Lijster	4g
Reuzen toekan	4g	Sijs	1a
Rietgors	1a	Spaanse mus	1b
Rijstvogel	3f	Spiegelwidavink	3j
Ringmus	1b	Spitsstaartbronzeman	3e
Rode Druppelastrilde	3d	Splendidparkiet	7b
Rode Grondduif	8a	Spotvogel	2a
Rode Kardinaal	3a	Spreeuw	2d
Rode Kroonvink	3a	Staalvlekduif	8b
Rode Lori	5a	Staartmees	2a
Rode Tijgerastrilde	3b	Stanleyrosella	7c
Roodborst	2b	Steenparkiet	7e
Roodborstlijster	4g	Stella Lori	5a
Roodborstlori	5b	Strogele rosella	7c
Roodborsttapuit	2b	Swiftparkiet	7b
Roodborstzaadkraker	3g	Talpacotiduij	8a
Roodbruin Dikbekje	3k	Tamboerijnduif	8b
Roodbuikpapegaai	6e	Tapuit	2b
Roodbuikparkiet	7e	Teugelastrilde	3c
Roodbuik rotslijster	4c	Timor rijstvogel	3f
Roodflank lori	5a	Timor zebra vink	3g
Roodkeelnachttegaal	2b	Tiricaparkiet	7a
Roodkeelwida	3j	Tjiftjaf	2c
Roodkoppapegaaiamadine	3b	Treurmaina	4d
Roodkopparkiet	7e	Treursijs	3i
Roodkop roodstaartparkiet	7e	Tucumanamazone	6c
Roodkuifkardinaal	3k	Tuinfluit	2d
Roodmaskerastrilde	3f	Turquoise tangara	4f
Roodneklori	5c	Turquoise parkiet	7b
Roodoorbuulbuul	4d	Tweekleurige muskaatduif	8a
Roodpoot honingzuiger	4e	Vale lijster	2d
Roodschouder parkiet	7e	Valkparkiet	7c
Roodsnavel boomhop	4a	Veldleeuwerik	2a
Roodsnavelkitta	4a	Victoria kroonduif	8a
Roodsnavelspitsstaartamad.	3f	Vijfkleurennon	3e
Roodstaartamazone	6c	Vink	1b
Roodstaartastrilde	3c	Violetblauwe organist	4f
Roodstaartgaailijster	4b	Violetneklori	5a
Roodstaart minla	4b	Violtjeslori	5c
Roodstuit parkiet	7d	Virginische boomkwartel	9
Roodvleugelgaailijster	4b	Vlagstaart scharrelaar	4a
Roodvleugelnontimalie	4c	Vlammenwever	3j
Roodvleugelparkiet	7a	Vredesduifje	8a
Roodvleugel rdmaskerastrilde	3f	Vrouwenlori	5b
Roodvoorhoofd kakariki	6c	Vuurvleugelparkiet	7a
Roodvoorhoofd kanarie	1b	Weduwe tangara	4f
Rosé Kaketoe	6a	Westelijke Vijgpapegaai	6e

Wielewaal	2b	Zwartkeel geelstuitastrilde	3h
Wielewaalzanger	4a	Zwartkeel kardinaal	4f
Wijnrode amarant	3d	Zwartkeelleloogvliegenvanger	4c
Wilde Kanarie	1b	Zwartkop	2d
Winterkoning	2d	Zwartkopbuulbuul	4d
Witbandkruisbek	1b	Zwartkopcaique	6d
Witbuikcaique	6d	Zwartkopdikbekvink	3k
Witbuikcini	3h	Zwartkopnon	3e
Witbuik Dikbekje	3k	Zwartkoprosella	7c
Witbuikzonastrilde	3d	Zwartkraagspreeuw	4e
Witgesterndeblauwborst	2b	Zwartmaskeramarant	3d
Witkopnon	3e	Zwartmaskerduif	8b
Witkruinroodborsttapuit	4c	Zwartmasker pitpit	4e
Witkuifgaailijster	4b	Zwartmasker roodbekwever	3j
Witoorbuulbuul	4d	Zwartnekvruchtenduif	8b
Witoormaskeramadine	3f	Zwartoorpapegaaï	6d
Witoorparkiet	7e	Zwartsnavelbosduifje	8b
Witruglori	5b	Zwartstaartparkiet	7e
Witschedelnon	3e	Zwartstuit Bichenowastrilde	3g
Witstuitedelzanger	3h	Zwartvleugellori	5a
Witte Kaketoe	6a	Zwavelgele Dikbekcini	3h
Witte Kwikstaart	2a		
Witte Muskaatduiven	8a		
Witwang bergtoekan	4g		
Witwang meesastrilde	3f		
Witwang toerako	4a		
Woestijnmus	3j		
Yarrell Sijs	3i		
Yellow-vented blue bonnet	7c		
Zanglijster	2d		
Zebravink	3g		
Zilverbekje	3d		
Zilveroornachtegaal	4b		
Zonparkiet	7a		
Zwartborstsijs	3i		
Zwartbuikamarant	3d		
Zwartbuikzonastrilde	3d		
Zwarte Lori	5a		
Zwarte Mees	2c		
Zwarte Roodstaart	2b		
Zwarte Sijs	3i		
Zwarte Spreeuw	2d		
Zwartkapastrilde	3c		
Zwartkaplori	5b		

Voorbeeld Algemene houderijrichtlijn.

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Algemene Houderijrichtlijn

Zaadetende uitheemse vogelsoorten

Cluster 3

Doel van de algemene houderijrichtlijn voor zaadetende uitheemse vogelsoorten.

Het doel van deze algemene houderijrichtlijn is het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met deze groep vogel dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels. Dit vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze groep vogels gewaarborgd is als zij in een beschermde omgeving en een gecontroleerd milieu worden gehouden.

Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het soort eigen gedrag, het in stand houden van een goede welzijn en gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Verklaring NBvV code.

De gebruikte code is opgebouwd op basis van het NBvV vraagprogramma 2020 t/m 2024. De lettercode b.v. F heeft betrekking op de sectie waarin de vogelsoort is ingedeeld. De dan volgende cijfercode geeft met de eerste twee cijfers aan in welke groep de vogel is ingedeeld en de dan volgende cijfers geven aan wat het volgnummer in de groep is. Soms zijn de man en de pop in opeenvolgende volgnummers aangegeven.

Soortspecifieke houderijrichtlijnen.

Naast deze algemene houderijrichtlijn zijn voor meerdere soorten afzonderlijke houderijrichtlijnen geschreven.

Deze zijn verzameld in de documenten Houderijrichtlijnen Cluster 3a t/m 3k Documentnummers 2021 DE&W 17 t/m 2021 DE&W 27

Taxonomie

In cluster 3 zijn alleen de families en geslachten opgenomen van aantoonbaar in Nederland gehouden vogels waarvoor houderijrichtlijnen beschikbaar zijn en die behoren tot de Orde Passeriformes.

Land van herkomst

Zaadetende uitheemse soorten komen voor in verschillende werelddelen. Dit wordt in de afzonderlijke houderijrichtlijnen aangegeven.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoorten is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List.

De status op de IUCN Red List of Threatened Species geeft de mate van bedreiging op het voortbestaan van een vogelsoort aan. De gradaties die daarbij worden onderscheiden zijn uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), kritiek = ernstig bedreigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), gevoelig (NT), van bescherming afhankelijk (CD), niet bedreigd = veilig (LC).

Het is sterk afhankelijk van de soort welke gradatie van toepassing is.

De van toepassing zijnde status moet per soort vastgesteld worden en staat vermeld op de houderijrichtlijn van een beschreven soort.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een zaadetende uitheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Veel voorkomen ziekten kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor zaadetende uitheemse vogels

Deze vogels kunnen ondergebracht worden in met struiken en heester, riet, bamboe en hoog gras beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en kooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met de minimale afmetingen van 100x100x50 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 10° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst bij voorkeur naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht.

In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Uitheemse vogelsoorten hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de uitheemse zaadetende vogels is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het zijn als regel sociale vogels die in een ruime volière goed samengehouden kunnen worden met tropische vogels. Voorbeelden daarvan zijn zebra-vinken, andere gorzen soorten, spitsstaartamadines, Chinese dwergkwartels, Forbes papegaaiamadines. Indien het gedrag van een uitheemse vogelsoort hiervan afwijkt, wordt dit vermeld in de afzonderlijk geschreven houderijrichtlijn.

Het fokken met de zaadetende uitheemse vogelsoorten

Uitheemse vogelsoorten zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in algemeen in het voorjaar zo tussen maart en april.

Sommige soorten hebben een broedperiode dat meer verschoven is naar het najaar.

Dit wordt in de betreffende houderijrichtlijnen aangegeven.

Ze maken zelf een nestje op de grond, in een rietpol of tussen de beplanting.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 3 tot 5 eitjes gelegd. Na het leggen van het laatste eitje begint de pop te broeden.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is 90 – 100%.

Hoewel de vogelsoorten worden aangemerkt als zaadetende vogels worden in vele gevallen de jonge vogels bijna uitsluitend gevoerd met insecten. Als de pop al weer zit te broeden in een door de man nieuw gemaakt nest worden de jonge vogels gevoerd door de man.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoorten wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor veel uitheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Zoals de aanduiding die al vermeld zijn de vogelsoorten zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoorten hoogwaardige zaadmengsels aangeboden.

Specifieke voedingsbehoeften zijn opgenomen in de afzonderlijke houderijrichtlijnen.

De samenstelling kan ook variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabrieksmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Uitheemse vogelsoorten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat is aangegeven in de houderijrichtlijn die voor de vogelsoort is opgesteld. Daarnaast heeft de NBvV onder - Vogelindex.nl - een lijst met ringmaten van vele vogelsoorten beschikbaar via haar website.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is.

Aanschaf.

De aanschaf van uitheemse vogels als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels. Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de uitheemse zangvogels is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de

houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of uitheemse zaadetende zangvogels enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoorten zullen zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze algemene houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2011, deel 16, ISBN 9788496553781

Arnoud B. van den Berg, Lijst van Nederlandse vogelsoorten, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012. Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009, Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Voorbeeld Specifieke houderijrichtlijn.

Specifieke houderijrichtlijn

Rijstvogel

2021, versie 1.2

NBvV code F1. 8.001.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Estrildidae = prachtvinken
Geslacht: Padda

Soort: **Padda oryzivora**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Java en dan vooral het midden en oosten van Java.

Oorspronkelijk biotoop:

Gebieden met rijstbouw, graslanden, bossavannes.

Beschrijving vogel:

De Rijstvogel is minimaal 15 groot.

Er is geen kleuronderscheid tussen de man en de pop.

De onder en bovensnavel is rozerood tot hoornkleurig.

Het oog is donkerbruin, De ooglidrand is rood.

De kopbevedering is zwart met een zuivere witte wangvlek.

De rug en borst is helder grijs. De borst loopt door tot op een regelmatig gebogen lijn van vleugelbocht tot vleugelbocht.

De buik en flanken zijn grauwbeige met een paarse waas. Het onderlichaam is wit.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Rijstvogel is geplaatst op de CITES appendix II en de EU soortenlijst bijlage B. In de versie 1.2 van 2021 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Vulnerable ver 3.1, 2012 = kwetsbaar.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Rijstvogel**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ²van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Rijstvogel lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

² Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Parasitaire aandoeningen
Metabole en erfelijke aandoeningen
Traumatische aandoeningen

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Rijstvogels.

Rijstvogels kunnen ondergebracht worden in beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en kooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met de minimale afmetingen van 80- 120x50x50 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd. De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 15° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Omdat het broedseizoen soms samenvalt met de koudste maanden van het jaar verdient het aanbeveling de vogels dan binnen te laten broeden.

Omdat het broedseizoen soms samenvalt met de koudste maanden van het jaar verdient het aanbeveling de vogels dan binnen te laten broeden.

Rijstvogels hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL buis voldoet hieraan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Rijstvogel is aanvullend onderstaand van toepassing:

Ze kunnen in een goed beplante volière gehouden worden met andere vogels.

Op voorwaarde dat in die volière een goede onderlinge harmonie heerst.

Het fokken met de Rijstvogel.

De Rijstvogel is in het tweede jaar broedrijp.

Ervaren fokkers zetten voor de fokkerij liever wat oudere vogels in omdat de ervaring wel is dat jonge ouderdieren snel hun nest in de steek laten.

Het broedseizoen is niet precies aan te geven.

Afhankelijk van de conditie van de vogels kan dit in elke maand of periode vallen.

De vogels maken zelf een nestje in een half open nestkasje, een gesloten nestkastje van 12x12x15 cm of tralienestje zoals die ook wel bij kanaries wordt gebruikt.

Het aantal broedronden is twee.

Per broedronde worden 5 tot 6 eieren gelegd.

De pop broedt zelf de eieren uit. Soms helpt ook de man daarbij. De broedtijd is 16 tot 18 dagen, met een uitkomstpercentage van ca. 80%.

De jongen worden door de ouders groot gebracht en komen vlot door de jeugdruï.

Er is geen opvallend sterftcijfer voor en tijdens de ruiperiode.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 1954, blz. 175 e.v.

Domesticatie.

In de avicultuur in Nederland is de Rijstvogel een gedomesticeerde vogelsoort. Dit domesticatietraject is al zodanig ontwikkeld dat met succes diverse kleurmutaties worden gefokt.

Door de NBvV zijn voor gedomesticeerde Afrikaanse en Aziatische prachtvinken standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Rijstvogel is een zaadetende tropische vogel.

Het is dan ook een eerste vereiste dat de vogels kunnen beschikken over een rijk zaadmengsel, een z.g. Australische prachtvinken mengsel.

Hierin zit een grote variatie aan zaden zoals witzaad, gele en rode panis, witte millet, Japanse millet, perilla. Dit mengsel is veelal compleet samengesteld door voerfabrikanten. Aanvullend kunnen andere zaden zoals "tuin- en onkruidzaden" worden toegevoegd.

Ook mogelijk is een goed parkietenzaad aangevuld met witzaad, paddy, negerzaad, gebroken haver, gebroken rijst.

Naast zaadmengsels krijgen Rijstvogels ook zachtvoer voor tropische vogels toegediend.

Dit kan fabrieksmatig samengesteld zijn, maar sommige vogelliefhebbers geven de voorkeur aan het zelf maken van zachtvoer. Ook kunnen zo nu en dan insecten en universeelvoer worden gegeven.

In het totale voedsel aanbod mag grit en kiezel niet ontbreken.

Ook kunnen ter bevordering van de algehele conditie voedingssupplementen worden verstrekt in de vorm van vitamines, mineralen en aminozuren, maar ook kruiden..

Drinkwater dient continue ter beschikking te zijn.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteinnetjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteinnetjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering.

Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat. En laag kranten kan hiervoor wel gebruikt worden. In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Rijstvogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Rijstvogels kunnen gedurende twee jaar ingezonden worden als Eigen Kweek, ze worden gehuisvest in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring. Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 3,2 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

Ongeringde Rijstvogels vallen onder de administratieplicht zoals vastgelegd in het Besluit natuurbescherming.

Ook de registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de geringde Rijstvogel niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Rijstvogels als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Rijstvogel geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Rijstvogel is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Rijstvogel enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld. Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door J.H.v.d.Lee, Julian Loomans, A. de Rond, P. Verkuijlen, G.H.ter Welle, fokkers van Rijstvogels.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen Gedomesticeerde Afrikaanse en Aziatische prachtvinken, uitg. NBvV 2017 – 2018, blz. 46 - 60, samengesteld door de TC Tropische vogels en Parkieten NBvV

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2.

Joseph del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Padda oryzivora*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Overzicht houderijrichtlijnen in de clusters 1 t/m 9, versie 1.2 in augustus 2021

Documentnummer

2021 DE&W 10	Handboek t.b.v. het gebruik van de houderijrichtlijnen voor kooi- en volièrevogels, in relatie tot het beleid van de NBvV ten aanzien van dierenwelzijn, dierenethiek en wetgeving.
2021 DE&W 11	Houderijrichtlijnen cluster 1a. Zaaдетende inheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes, familie Emberizidae en Fringillidae. 14 soorten, 108 blz.
2021 DE&W 12	Houderijrichtlijnen cluster 1b. Zaaдетende inheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes, families Fringillidae en Passeridae. 15 soorten, 113 blz.
2021 DE&W 13	Houderijrichtlijnen cluster 2a. Insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten. Ordes Bucerotiformes, Charadriiformes, Passeriformes. 14 soorten, 98 blz.
2021 DE&W 14	Houderijrichtlijnen cluster 2b. Insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes. 14 soorten, 84 blz.
2021 DE&W 15	Houderijrichtlijnen cluster 2c. Insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes. 13 soorten, 92 blz.
2021 DE&W 16	Houderijrichtlijnen cluster 2d. Insecten- en vruchtenetende inheemse Vogelsoorten. Orde Passeriformes. 15 soorten, 106 blz.
2021 DE&W 17	Houderijrichtlijnen cluster 3a. Zaaдетende uitheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes, Familie Cardinalidae en Emberizidae. 10 soorten, 73 blz.
2021 DE&W 18	Houderijrichtlijnen cluster 3b. Zaaдетende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae, Geslachten Amadava, Amadine, Cryptospiza, Emblema en Erythrura. 12 soorten. 94 blz.
2021 DE&W 19	Houderijrichtlijnen cluster 3c. Zaaдетende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae, geslacht Estrilda. 11 soorten. 83 blz.
2021 DE&W 20	Houderijrichtlijnen cluster 3d. Zaaдетende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae. Geslachten Euodice, Euschistospiza, Hypargos, Lagonostica, Mandinga en Neochmia. 16 soorten. 115 blz.
2021 DE&W 21	Houderijrichtlijnen cluster 3 e. Zaaдетende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae. Geslacht Lonchura 17 soorten 118 blz.

Documentnummer:

- 2021 DE&W 22 Houderijrichtlijnen cluster 3f. Zaadetende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae. Geslachten Nesocharis, Nigrita, Odontospiza. Ortygospiza, Padda, Poephila, Pittila. 16 soorten. 111 blz.
- 2021 DE&W 23 Houderijrichtlijnen cluster 3g. Zaadetende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae. Geslachten Spermestes, Spermophaga, Stagonopleura, Taeniopygia, Uraeginthus 15 soorten. 106 blz.
- 2021 DE&W 24 Houderijrichtlijnen cluster 3h. Zaadetende uitheemse vogelsoorten. Familie Fringillidae. Geslachten Carpodacus, Chloris, Eophona, Mycerobas, Pyrrhula en Serinus. 15 soorten. 101 blz.
- 2021 DE&W 25 Houderijrichtlijnen cluster 3i. Zaadetende uitheemse vogelsoorten. Familie Fringillidae. Geslacht Spinus 11 soorten. 78 blz.
- 2021 DE&W 26 Houderijrichtlijnen cluster 3j. Zaadetende uitheemse vogelsoorten. Familie Passeridae Geslachten Gymnoris, Passer. Familie Ploceidae. Geslachten Euplectes, Ploceus, Quelea. 13 soorten. 89 blz.
- 2021 DE&W 27 Houderijrichtlijn cluster 3k. Zaadetende uitheemse vogelsoorten. Familie Thraupidae. Geslachten Oryzobinus, Paroaria, Sicalis, Sporophila, Volatina. 12 soorten. 92 blz.
- 2021 DE&W 28 Houderijrichtlijnen cluster 4a. Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogelsoorten. Orden Bucerotiformes, Charadriidae, Colliformes, Coraciiformes, Musophagiformes, Passeriformes. 15 soorten. 103 blz.
- 2021 DE&W 29 Houderijrichtlijnen cluster 4b. Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogelsoorten. Familie Leiotrichidae met de geslachten Garrulax, Leiothrix, Liocichla, Minla, Trichaloptera, Familie Mimidae, geslacht Mimus. 10 soorten. 70 blz.
- 2021 DE&W 30 Houderijrichtlijnen cluster 4c. Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogelsoorten. Familie Muscicapidae met de geslachten Copsychus, Cossypha, Monticola, Muscicapa, Phoenicurus. Familie Nectarinidae, met het geslacht Nectarina. Familie Pachycephalidae met het geslacht Pachycephala. Familie Pellorneidae met het geslacht Schoeniceps. Familie Platysteiridae met het geslacht Platysteira 10 soorten. 65 blz.

Documentnummer:

- 2021 DE&W 31 Houdrijrichtlijnen cluster 4d. Insecten- en vruchtenetende uitheemse Vogelsoorten.
Familie Pycnonotridae met de geslachten Pycnonotus en Spizixos
Familie Sturnidae met de geslachten Acridotheres, Aplonis en Cinnyncinclus.
10 soorten. 63 blz.
- 2021 DE&W 32 Houdrijrichtlijnen cluster 4 e. Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogelsoorten.
Familie Sturnidae met de geslachten Lamprotornis en Sturnus.
Familie Sylviidae met het geslacht Paradoxomis.
Familie Thraupidae met de geslachten Chlorophonis, Cyanerpes en Dacnis.
12 soorten. 78 blz.
- 2021 DE&W 33 Houdrijrichtlijnen cluster 4f. Insecten – en vruchtenetende uitheemse vogelsoorten.
Familie Thraupidae met de geslachten Euphonia, Paroaria, Tachyphonus, Tangara.
Familie Timaliidae met het geslacht Yuhina.
14 soorten. 95 blz.
- 2021 DE&W 34 Houdrijrichtlijnen cluster 4g. Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogelsoorten.
Familie Turdidae met de geslachten Turdus en Zoothera.
Familie Zosteropidae met het geslacht Zosterops.
Orde Piciformes met de familie Piciformes, geslacht Dendrocopus,
Familie Ramphastidae met de geslachten Andinga en Ramphastos
12 soorten. 78 blz.
- 2021 DE&W 35 Houdrijrichtlijnen cluster 5a. Lori's.
Geslachten Chalopsitta, Charmsyna, Glossopsitta, Lorius.
14 soorten. 123 blz.
- 2021 DE&W 36 Houdrijrichtlijnen cluster 5b. Lori's
Geslachten Glossopditta, Lorius, Neopsittacus, Oreopsittacus, Phigys, Pseudeos
12 soorten, 109 blz.
- 2021 DE&W 37 Houdrijrichtlijnen cluster 5c. Lori's
Geslachten Psitteuteles, Trichoglossus.
10 soorten. 94 blz.
- 2021 DE&W 38 Houdrijrichtlijnen cluster 6a. Kaketoos
Familie Cacatuidae met de geslachten Cacatua en Eolophus.
5 soorten. 47 blz.

Documentnummer

- 2021 DE&W 39 Houderijrichtlijnen cluster 6b. Agaporniden.
Geslacht Agapornis.
7 soorten. 61 blz.
- 2021 DE&W 40 Houderijrichtlijnen cluster 6 c. Papegaaien.
Geslachten Amazona, Ara, Cyanoramphus. Cyopsitta, Diopsitta
Electus.
15 soorten. 117 blz.
- 2020 DE&W 41 Houderijrichtlijnen cluster 6d. Papegaaien.
Geslachten Forpus, Pionites, Pionus,
11 soorten. 87 blz.
- 2021 DE&W 42 Houderijrichtlijnen cluster 6e. Papegaaien.
Geslachten Poicephalus, Primolius, Psittaculirostris, Psittacus,
Psittrichas, Tanygnathus, Tlclaria.
15 soorten. 117 blz.
- 2021 DE&W 43 Houderijrichtlijnen cluster 7a. Parkieten.
Geslachten Alisterus, Aprosmictus, Aratinga, Barnardius,
Bollorhyncus, Brotogeris.
14 soorten. 106 blz.
- 2021 DE&W 44 Houderijrichtlijnen cluster 7b. Parkieten
Geslachten Cyanoloxos, Eupsittula, Guaruba, Lathamus,
Melopsittacus, Melopsitta, Neophema, Neopsephotus.
14 soorten. 96 blz.
- 2021 DE&W 45 Houderijrichtlijnen cluster 7c. Parkieten
Geslachten Northiella, Nymphicus, Platyvercus, Polytelis.
15 soorten. 116 blz.
- 2021 DE&W 46 Houderijrichtlijnen cluster 7d. Parkieten
Geslachten Psephotus, Psephotellis, Psilopsiagon, Psittacara,
Psittacula, Thectocercus.
8 soorten. 67 blz.
- 2021 DE&W 47 Houderijrichtlijnen cluster 7e. Parkieten
Geslacht Pyrrhura
14 soorten. 109 blz.
- 2021 DE&W 48 Houderijrichtlijnen cluster 8a. Duiven en tortels
Geslachten Chacophaps, Columba, Columbia, Ducula, Gallicolumba,
Geopelia, Geophaps, Geotrygon, Goura, Leptotila, Metriopelia.
16 soorten 108 blz.
- 2021 DE&W 49 Houderijrichtlijnen cluster 8b. Duiven en tortels.
Geslachten Ocyphaps, oena, Ptilinopus, Spilopellia, Streptopellia,
Treron, Turtur, Zenaida.
17 soorten, 114 blz.

2021 DE&W 50 Houderijrichtlijnen cluster 9. Grondvogels.
Familie Ordontophoridae, geslachten Callipela, Colinus, Oreontyx.
Familie Phasianidae, geslachten Cortunix, Perdricula, Perdix,
Rollutus, Synoicus.
Familie Rallidae, geslacht Crex.
Familie Tirnicidae, geslacht Turnix.
10 soorten. 73 blz.

Stand per augustus 2021:

In 40 afzonderlijke documenten zijn, opgedeeld in 9 clusters, 487 vogelsoorten beschreven.
Het totale document omvat 3608 bladzijden.

Geraadpleegde bronnen.

- Alderton, David, (1992)
The atlas of quails,
THF Publications, ISBN 0886622145X
- Berg, Arnoud B. van den (1 juni 2021)
Lijst van Nederlandse vogelsoorten.
CDNA Dutch Birding NL
- Beswerda, F (1981)
Lori's.
Uitg. Zuidgroep BV Best. ISBN 978 1408130346
- Birkhead, Tim. (2012).
De zintuigen van vogels, hoe voelt het om een vogel te zijn?
De Bezige Bij, ISBN 978 239 7794 5.
- Boer, Marcel.(2014)
Organen, zintuigen, leeftijd, gedrag en geheugen.
Natuurtijdschrift Het Vogeljaar. 62 (4) 2014, blz. 179 – 189.
- Brambell, R.W.R. (1965).
Report of the Technical Committee to Enquire into the Welfare of Lifestock kept under
Intensive Husbandry Conditions. London: Her Majesty's Stationery Office.
- Clemet Peter (2011)
Finches and Sparrows
Bloomsbury Publishing, Helm Identification Guides, ISBN 978 1408135082
- Forshaw, Joseph M. (2011)
Parrots of the World
Princeton Field Guides ISBN 978 14000836208
- Goodwin, Derek. (1982)
Estrildid finches of the World.
Cornell University Press Ithaca N.Y. ISBN 080141433
- Hoyo, Josep del, e.all, (1997)
Handbook of the Birds of the World.
Uitg. Lynx Edicions, Spanje alle delen, ISBN 8487334229.
- Jochems, Tony
Prachtvinken in beeld.
Eigen uitgave t.jochems@avitoon.nl
- Jochems, Tony.
De praktische handleiding voor het kweken van Prachtvinken.
Eigen uitgave.
- Johngard, Paul A., (1988)
The quails, partridges and francolins of the World
Uitg. Oxford University Press, ISBN 0198571933
- Jong- Timmerman, ir. M. de., prof. drs .ir. B. Kemp, dr. F.L.B. Meijboom, drs R.A.Timbrook
en dr. ing. H. Hopster.(2018)
Denkkader Dierenwelzijn
Uitgave van de Raad voor Dierenaangelegenheden. Den Haag.

- Keulartz F.J.W., Jac Swart (2008)
 Dieren om te plezieren. Rapport 245
 Animal Science Group Wageningen UR/ Rijksuniversiteit Groningen
 ISSN 1570 – 8616
- Kooten, Adri van, et all, (2013)
 Papegaaien en Parkieten handboek en naslagwerk in 2 delen.
 Uitg. Welzo bv, serie Over Dieren, ISBN 978 9058216366
- Kremers, Herman (2006)
 Beschermd of niet ... uw vogels en de wet
 Uitg. Ornis
- Low, Rosemary. (1998)
 Hancock House Encyclopedia of the Lories.
 Hancock Publishers Ltd, ISBN 0883941
- Megens, Lou.(2012)
 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvlières en cultuurvogels
 Uitg. Welzo bv, serie Over Dieren, ISBN 978 9058216328
- Megens, Lou (2009)
 Europese cultuurvogels in opmars.
 Uitg. Free Musketeers, ISBN 978 9048408733
- Meijboom, dr. F.L.B., (2012)
 Houden van dieren, over morele rechtvaardiging, doelen en waarden
 bij het houden van dieren.
 Ethiek Instituut Universiteit Utrecht.
- Moor, Theily de. (2007)
 Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien.
 Bloemendaal uitgevers, ISBN 978 9077462362
- Munst, Alois en Wolters, Josef
 Tauben: der Arten der Wildtauben.
 Uitg. Josef Wolters, ISBN 3980150429/
- Oldekerken, Peter van. (1995)
 A Guide to Lories an Lorikeets.
 Published and edited by Australian Birdkeeper. ISBN 0958744595
- Perrins, G geen jaartal)
 Geïllustreerde Encyclopedie van de vogels.
 Uitg. M&P, Weert ISBN 9789051122046
- Raethel, H.S.,
 Huhnervögel der Welt.
 Uitg. Neumann-Neumann, ISBN 978 373788804404
- Roo, Tom de (2005)
 Dierlijk gezelschap, menselijke reflectie.
 Gezelschapsdieren en hun culturele betekenis in de Moderne Tijd.
 Verhandeling tot het behalen van de graad van licentiaat in de Geschiedenis.
 Faculteit Letteren en Wijsbegeerte Departement geschiedenis Universiteit Antwerpen.
- Rösler, Gerhard (1996)
 Die Wildtauben der Erde, Freileben, Haltung und Zucht
 Hannover, uitg. M en H Schaper Alfeld. ISBN 3794401840

- Schucken, Y.H., J.C.M. Van Trijp, J.J.M. van Alphen en H.Hopster. (2019)
Staat van het dier.
Beschouwingen en opinies over de verschuivende relatie tussen mens en dier in Nederland.
Uitgave van de Raad voor Dierenaangelegenheden. Den Haag.
- Sierdsma, H., R. Foppen & A. van Kleunen (2014)
Inschatting verstorende invloed werkpark ADT op vogels.
SOVON rapport 2014/19 SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Silkens, Will (geen jaartal)
Colombina, Wild Pigeons and Doves.
ISBN 978 9080763418
- Stichting Diergeneeskundig Memorandum (2013)
Bijzondere gezelschapsdieren, tijdschrift 2013-2.
- Swart, Jac. et all. (2009)
De weging gewogen. Beschouwing over ethiek en dierproeven.
Uitgave van de Nederlandse Vereniging van Dierexperimentencommissies (NVDEC).
- Vriends, Ph.D. Matthew M.
Doves, a Complete Owner's Manual
ISBN 081018559
- Vriends, prof. Dr. Thijs.(2002)
De Encyclopedie van grote papegaaien.
Serie Over dieren. Uitg. Welzo media producties, Warffum. ISBN 905821155X
- Wal, Henk van der, Bruine, Jan de (2016)
Handboek Vogelverzorging, De basiskennis voor hobbymatige houder en fokker van Kooi- en volièrevogels als gezelschapsdieren
Uitgave van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Bergen op Zoom.

Geraadpleegde monografieën van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

- NBvV *Buitenissige kenmerken en het niet keuren van kooi- en volièrevogels, op basis van de Nederlandse wetgeving en de regelgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers,* documentnummer 2016 DE&W 03
- NBvV *Dierenwelzijn, diergedrag, het communiceren met kooi- en volièrevogels, een beknopte inleiding in de ethologie in relatie tot het beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers ten aanzien van dierenwelzijn, diergezondheid en dierenethiek,* Documentnummer 2020 DE&W 04
- NBvV *Houderijrichtlijnen voor kooi- en volièrevogels, in relatie tot het beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers ten aanzien van dierenwelzijn, dierenethiek en wetgeving.* Documentnummer 2020 DE&W 10 t/m 2020DE&W 50, gereviseerd augustus 2021.
- NBvV *Toetsingskader Huis- en hobbydierenlijst, januari 2020, in relatie tot het beleid ten aanzien van dierenwelzijn,-ethiek van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers,* Documentnummer 2020 DE&W 11
- NBvV *De houders van gezelschapsdieren in relatie tot de huis- en hobbydierenlijst.* Documentnummer 2021 DE&W 03
- NBvV *Het beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers ten aanzien van Huisvestingsrichtlijnen voor kooi- en volièrevogels.* Documentnummer 2021 DE&W 05.
- NBvV *Kooi- en volièrevogels in Nederland, een onderzoek naar de biodiversiteit aan kooi- en volièrevogels, die aantoonbaar door vogelliefhebbers in Nederland worden gehouden, 6e uitgave onderzoeksperiode 2002 – 2021.* Documentnummer 2021 DE&W 06.
- NBvV *Kooi- en volièrevogels in Nederland, literatuurverwijzingen naar fokverslagen die zijn gepubliceerd in tijdschriften van diverse Nederlandse vogelbonden en de bij deze bonden aangesloten specialistenverenigingen, gereviseerd augustus 2021.* Documentnummer 2021 DE&W 07
- NBvV *Handboek ten behoeve van het gebruik van de houderijrichtlijnen voor kooi- en volièrevogels, in relatie tot het beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers ten aanzien van dierenwelzijn, dierenethiek & wetgeving. Versie 1.2, augustus 2021.* Documentnummer 2021 DE&W 10,

Een monografie van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers kan onder vermelding van het documentnummer als pdf bestand worden aangevraagd via email adres surveillantnbvv@gmail.com bij de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & wetgeving NBvV.

Geraadpleegde Nederlandse wetgeving.

Wet dieren

Wet van 19 mei 2011, houdende een integraal kader voor regels over gehouden dieren en daaraan gerelateerde onderwerpen.

BWBR 0030250/2020-01-01

Wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving, Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2019 – 2020, 35.398, nummer 3. Memorie van toelichting.

Besluit houders van dieren

Besluit van 5 juni 2014, houdende regels met betrekking tot houders van dieren.

BWBR 0035217/2018-07-01.

Besluit van 17 juni 2014, houdende wijziging van het Besluit houders van dieren in verband met het stellen van regels met betrekking tot fokken en bedrijfsmatige activiteiten met gezelschapsdieren.

Regeling houders van dieren

Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken, van 23 juni 2014, nr. WJZ/1410 1260, houdende regels met betrekking tot het houden van dieren.

BWBR 0035248.

Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 28 januari 2015, nr. WJZ/15008282, houdende vaststelling van hoofdstuk 2 van de Regeling houders van dieren.

Wet Natuurbescherming

Wet van 16 december 2015 houdende regels ter bescherming van de natuur.

BWBR 0037552/2017-09-01

Besluit natuurbescherming

Besluit van 11 oktober 2016, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming.

BWBR 0038622

Regeling natuurbescherming

Regeling van de staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, WJZ/16163443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming.

Omgevingswet

Wet van 23 maart 2016, houdende regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving.

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

Versie Staatsblad 2018, 293

Hoofdstuk 11. Activiteiten die de natuur betreffen, vanaf blz. 414.

Concept Besluit diergezondheid, 13 juli 2020 t.b.v. internetconsultatie

Besluit diergezondheid, Memorie van toelichting, juli 2020.

Regeling diergezondheid, De Minister van LNV, handelende in overeenstemming met de Minister voor Medische Zorg en Sport, 21 april 2021.

Geraadpleegde Europese Verordeningen.

Vogelrichtlijn

Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009, inzake het behoud van de vogelstand.

Invasieve uitheemse soorten

(EU) 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014, betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten.

CITES

Basisverordening

(EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 betreffende de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer.

(EU) 2019/2117 van de Commissie van 29 november 2019 tot wijziging van de Verordening (EG)nr. 338/97 van de Raad inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer.

Overige

(EU) 2013/576, Niet- commerciële verkeer van gezelschapsdieren, geldig tot 2026.

(EU) 2016/429, Verordening van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende overdraagbare dierziekten en tot wijziging en intrekking van bepaalde handelingen op het gebied van diergezondheid. (diergezondheidswetgeving)

(EU) 2018/968, Gedelegeerde verordening van de Commissie van 30 april 2018 tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft risicobeoordelingen met betrekking tot invasieve uitheemse soorten, art. 2, lid 3 – toepassing burgerwetenschap.

(EU) 2019/2035, Gedelegeerde verordening van 28 juni 2019 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/429 van het Europees parlement en de Raad wat betreft regels voor inrichtingen waar landdieren worden gehouden en broederijen, alsmede voor de traceerbaarheid van bepaalde gehouden landdieren en broedeieren

EU) 2020/688, Gedelegeerde verordening van 17 december 2019 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/429 van Europees parlement en de Raad wat betreft de diergezondheidsvoorschriften voor verplaatsingen binnen de Unie van landdieren en broedeieren.

Uitvoeringsbepalingen

(EG) nr. 865/2006 van de Commissie van 4 mei 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad inzake de bescherming van in het wild levende Dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer.

Verdrag van Bern

Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke leefmilieu in Europa. 19 september 1979.

Verdrag van Bonn

Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten. 23 juni 1979.